

NOVÁ VLNA:
základní shrnutí

Filmový autor, autorský film

1) Romantická koncepce filmového autorství:

- Nejkonvenčnější představa o autorovi a jeho významu pro podobu uměleckého díla
- Režisér je hlavním původcem významů ve filmu.
- Úloha biografického aspektu (životní zkušenosti autora se odrážejí v jeho díle)
- Vlivem strukturalismu dočasný ústup v meziválečném období

Filmový autor, autorský film

2) Teorie auteura

- Historický původ ve Francii po II. světové válce (André Bazin a okruh Cahiers du Cinéma), vliv na režiséry francouzské nové vlny
- Návrat k romantické koncepci autorství ve filmu
- Autor = osobnost, která vyniká jedinečným „rukopisem“ nad ostatními, umělecká vize režiséra-autora se projevuje napříč jeho filmografií, pozornost věnovaná stylovým aspektům tvorby.
- Teorie auteura se projevuje také v uvažování o české nové vlně v 60. letech.

Filmový autor, autorský film

3) Konec autora?

- S novými teoriemi se koncept filmového autora od 70. let dále komplikuje – autor se stává pouze jednou ze součástí konstrukce díla.
- Centrální pozici autora oslabují další kinematografické a mimokinematografické faktory (společensko-politický kontext, cenzura, producenti, prostředí filmového studia, divácká recepce apod.) – vývoj směřuje od autorské individuality k dimenzi produkce významu.

Filmový autor, autorský film

MY: Definice a rekonstrukce kontextů a prostorů, které historický autor obýval a v němž vznikaly autorské filmy:

- Společensko-politický kontext
- Strategie filmového studia
- Úloha cenzury
- Úloha kritiky
- Mezinárodní filmový kontext

Nová vlna

Základní předpoklady rozvoje nové vlny :

- Kulturní a politická atmosféra Československa v období 60. let
- Nástup prakticky i teoreticky vzdělaných filmařů, kteří navazují na proměny československé kultury po roce 1956.
- Proměny světové kinematografie, formální inovace, se kterými se seznamovala také domácí filmová komunita.

Nová vlna

1961

1962

1963

1964

1965

1966

Nová vlna

Projekt I:

Hrdinové ve filmech „nové vlny“

(pro VI. mezinárodní kongres sociologů)

Pokus o definování základních definičních znaků filmů „nové vlny“:

- a) Snaha o pravdivé zobrazení společenské reality ČSR, životních problémů lidí
- b) Prolínání různých forem a postupů, tragických a komických prvků
- c) Zájem o psychologii hrdinů a autorské sebevyjádření
- d) Filmy se odehrávají v současnosti v autentickém prostředí, zachycují krátké časové období.
- e) Témata souvisejí s lidskou osobností (rodinné, partnerské vztahy), odstup od reprezentace širších společenských problémů.

Nová vlna

Hrdinové ve filmech „nové vlny“
(pro VI. mezinárodní kongres sociologů)

Pokus o definování základních konstrukčních znaků postav:

- a) Sociální původ ve středních vrstvách, žijících ve městě
- b) Hrdinové jsou mladí lidé (všední, neheroičtí, antiromantičtí).
- c) Postavy žijí v souladu se společenskými a právními normami, jejich politický postoj je vyjadřován spíše výjimečně.
- d) Zájem o jednotlivce a vztahy dvojic, opomíjí skupinové vztahy
- e) Hodnotová orientace hrdinů souvisí s lidskými vztahy a této hodnotové orientaci odpovídají také cíle postav.

Nová vlna

Hrdinové ve filmech „nové vlny“

(pro VI. mezinárodní kongres sociologů)

Slnko v sieti (Štefan Uher)

Černý Petr (Miloš Forman)

Křik (Jaromil Jireš)

O něčem jiném (Věra Chytilová)

Postava k podpírání (Pavel Juráček – Jan Schmidt)

Démanty noci (Jan Němec)

Každý den odvahu (Evald Schorm)

Bloudění (Antonín Máša)

Intimní osvětlení (Ivan Passer)

Nikdo se nebude smát (Hynek Bočan)

Nová vlna

Projekt II:

Nová vlna z odstupu / Jan Žalman

- Definování okruhu základních osobností české nové vlny
- Pozadí vývoje francouzské kinematografie: nová vlna a cinéma vérité

Věra Chytilová

Autentická filmová forma
(vliv cinéma vérité):

Strop (1961), *Pytel blech*
(1962), *O něčem jiném*
(1963)

Experimentální formální
stylizace:

Sedmikrásky (1966), *Ovoce*
stromů rajských jíme (1969)

Jan Němec

Autentická poetika ho mívá –
metafora, podobenství,
složitější narativní
konstrukce (parametrická
narace, princip hry):

Démanty noci (1964)
O slavnosti a hostech (1965)
Mučedníci lásky (1966)

Evald Schorm

Hraná tvorba i dokument
Bez zásadnějších formálních
výbojů – důležitější téma
než objevování nových
vyjadřovacích prostředků
filmu (odkaz minulosti v
současnosti):

Každý den odvahu (1964),
Návrat ztraceného syna
(1966), *Pět holek na krku*
(1967), *Farářův konec*
(1968), *Den sedmý, osmá
noc* (1969)

Miloš Forman

Rozvíjení možností
cinéma véřité v hraném
filmu, rozbití klasického
syžetu ve prospěch
autentického výrazu.
Proces začleňování
mladého člověka do
společnosti: *Konkurs*
(1963), *Černý Petr* (1953),
Lásky jedné plavovlásky
(1965), *Hoří má panenko*
(1967)

Ivan Passer

Autentická filmová
forma, pravidelná
spolupráce s Milošem
Formanem a Jaroslavem
Papouškem
Fádní odpoledne (1964)
Intimní osvětlení (1965)

Jiří Menzel

Zájem o „obyčejného
člověka“ bez snahy o
sociologický aspekt
reprezentace
Adaptace literárních
předloh s autorským
přístupem:
Ostře sledované vlaky
(1966), *Rozmarné léto*
(1967), *Skřivánci na niti*
(1969)

Pavel Juráček

Scenárista a dramaturg
na Barrandově

Střídá tvůrčí metody
(inspirace absurdním
dramatem, cinéma
vérité, poetika
nonsensu):

Postava k podpírání
(1963), *Každý mladý muž*
(1965), *Případ pro*
začínajícího kata (1969)

Jaromil Jireš

Od dokumentárního
filmu k různým podobám
filmu fikčního:

„pocitový film“ *Křik*
(1953), literární
adaptace *Žert* (1968), a
Valérie a týden divů
(1970)

Jan Schmidt

Od počátku inklinuje k
žánrovému filmu:

Černobílá Sylva (1961),
Konec srpna v hotelu
Ozon (1966), *Kolonie*
Lanfieri (1969)

Nová vlna

Další:

Zpětné zařazení mezi zástupce nové vlny

Juraj Herz: *Spalovač mrtvol* (1968)

Zdenek Sirový: *Smuteční slavnost* (1969)

Drahomíra Vihanová: *Zabitá neděle* (1969)